

CRÍTICA CINEMA

Marcel·lí Borrell / opinio@lamanyana.cat

Senzillesa magistral

La història. Polònia, 1960. La novícia Anna visita la seva tieta Wanda abans de jurar els vots conventuals, juntes recorreran el país per trobar la tomba dels pares d'Anna, i el seu viatge serà decisiu.

La pel·lícula. Com més localista, més universal; com més íntim, públic. És l'axioma que mai no falla. El cineasta polonès Pawel Pawlikowski (Varsòvia, 1957) ho eleva a categoria d'art amb *Ida*, quinta essència de la senzillesa narrativa, tan clàssica com postmoderna. O allò de la quadratura del cercle. En les estrictes aventures personals de l'Anna-Ida i la Wanda, dues dones antagoniques, a la recerca del seu passat, Pawlikowski primfila una *road movie* familiar que s'endinsa en la immediata història d'una Polònia socialista, que malda per superar el trauma fratricida entre polonesos i jueus. A la manera mística d'un Carl Th. Dreyer revisitat i la contundència visual d'un Roman Polanski rejuenit, més l'abrupta violència d'un Michael Haneke feminitzat, *Ida* aconsegueix el miracle de l'equilibri convuls. Rodada en evocador blanc i negre, d'una sobrietat luterana pel que fa a una seca planificació estàtica, tot i que d'un dinamisme dramàtic que no deixa ni un moment de respir a la imaginació, el film arrisca en la seva atrevida decisió de no fer concessions. Música diegètica, elipsis

narratives a manta, ni un moviment de càmera (llevat del *travelling* d'acompanyament final davant per davant d'una Ida més madura i resolutiva), interpretacions actorals d'una sobrietat expressiva espartana, recreació històrica ran el to documentalista, tot plegat fa que aquesta multipremiada pel·lícula arreu, abasti la difícil, gairebé impossible, categoria de pedra de toc. *Ida* ens neteja els ulls de tanta pèssima retòrica audiovisual com avui senyoreja les pantalles. A sa-

Ida

Director: Pawel Pawlikowski.
Intèrprets: Agata Trzebuchowska, Agata Kulesza, Adam Szyszkowski, Joanna Kulig, Dawid Ogrodzki.
Polònia-Dinamarca, 2013. 80'. Funatic Lleida.

ber: millor pel·lícula als festivals de Gijón, Londres, Varsòvia i Toronto, aquest àrid melodrama familiar, alhora que social, reconcilia.

El tema. Renunciar als plaers suposa sacrificar-se amb causa.

La imatge. Ida calçant-se les sabates de taló de la tieta.

La frase. "Per sacrificar-te, primer has de tastar allò per la qual cosa et negues", apostrofa la tieta Wanda a l'Ida. Sobretot si t'agrada anar de víctima.

La recomanació. Inexcusable per a qualsevol cinèfil atent.